

Etiska riktlinjer för kvalificerade stödpersoner inom RFSL

Fastställd av RFSL:s kongress, oktober 2021

I följande etiska riktlinjer anges hur anställda inom RFSL som bedriver kvalificerat individstöd ska tillämpa sitt etiska ansvar.

Med "kvalificerade stödpersoner" avses anställda inom RFSL, med relevant utbildning, erfarenhet och kunskap, som är anställda för att ge psykosocialt stödande insatser på individnivå. Dessa stödinsatser kan ges i direktkontakt, telefon, mejl eller chatt till stödsökande personer som har behov av att lyfta frågeställningar, problem och tankar som de vill finna nya perspektiv på.

De etiska riktlinjerna syftar till att tydliggöra gemensamma minimikrav inom RFSL för att bedriva kvalificerat individstöd i egen regi. Minimikraven ska säkra att RFSL möter särskilt utsatta individer och grupper som söker stöd hos RFSL på ett säkert sätt och med hög kvalitet. Det kan handla om krav på kompetens, utbildning, rutiner, handledning, personlig lämplighet med mera. Som anställd inom RFSL är det särskilt relevant att utgå från ett "harm reduction"-perspektiv och ta hänsyn till hur normer i olika sammanhang påverkar dennes handlingsätt. Det är bara om dessa riktlinjer följs som kvalificerat individstöd får bedrivas inom RFSL.

Kvalificerade stödpersoner ska ha tillgång till kompetensutveckling och yrkesmässig fortbildning. Detta innebär att systematiskt och konsekvent arbeta för kvalitetssäkring av den egna verksamheten. Dessutom bör den kvalificerade stödpersonen hitta och delta i nätverk för yrkesverksamma som arbetar inom samma eller angränsande yrkesområden. Förutsättningar för detta ska skapas av de med arbetsgivaransvar som har verksamheter som bedriver stöd. En stödperson ska alltid veta var en kan vända sig med yrkesspecifika dilemman eller frågor samt vem som är ansvarig för arbetsmiljön och den yrkesmässiga utvecklingen. Regelbunden handledning av utbildad handledare krävs i alla stödverksamheter som hanterar frågor kring trauma, suicidrisk och barns utsatthet. Kvalificerade stödpersoner behöver ha möjlighet att regelbundet diskutera sitt

arbete med minst en annan person som också har tystnadsplikt. Ensamarbete ska i största mån undvikas genom att arbetsgivaren organiserar arbetet för att möjliggöra kollegialt stöd i samråd med den anställde.

Dessa riktlinjer visar hur en kvalificerad stödperson ska handla. Särskilt i situationer då dessa riktlinjer inte tycks ge något klart besked om hur en bör handla är det viktigt att ha en reflektion om sannolika konsekvenser av olika handlingsätt och att diskutera dessa med chef och/eller kollegor inom det kvalificerade individstödet. Om något inte fungerar inom RFSL eller om någon inte genomför uppdrag eller arbetsuppgifter på ett bra sätt så är det var och ens ansvar att uppmärksamma detta och informera närmaste chef som kan framföra kritik som berörd person kan bemöta. Var och en förväntas också ta kritik på allvar, även när det handlar om en själv, så att vi kan vara en lärande organisation.

Individstödet grunder

- Grundläggande värden för individstöd och för kvalificerade stödpersoner är mänskliga rättigheter och humanitet. Arbetet ska bidra till ett gott och värdigt liv för de stödsökande.
- Individstödet och de kvalificerade stödpersonernas yrkesroll ska grundas på formell utbildning, beprövad erfarenhet, kunskap och forskning.
- Verksamheten utgår ifrån RFSL:s värdegrund och principer om alla människors lika värde.

Den kvalificerade stödpersonen

- Den kvalificerade stödpersonen ska i sitt arbete respektera varje människas lika värde.
- Den kvalificerade stödpersonen möter stödsökande och har yrkesmässigt ett särskilt ansvar gentemot personer och grupper i utsatta situationer.
- Den kvalificerade stödpersonen ska använda sin professionella ställning med ansvar och vara medveten om den egna kompetensens gränser.
- Den kvalificerade stödpersonen ska upprätthålla och

utveckla sin kompetens inom individstödsarbete och eftersträva etisk medvetenhet och personlig mognad.

- Den kvalificerade stödpersonen ska med regelbundenhet ta upp utmaningar i arbetet med kollegor och närmaste chef.

Den stödsökande

- Stödinsatser inom RFSL ska bygga på delaktighet och samförstånd med klientens bästa i fokus. Det innebär att den stödsökande bemöts med respekt, empatisk uppmärksamhet och vänlighet.
- De förväntningar som ställs på en stödsökande ska ha saklig grund. Syftet ska vara att bidra till en mer gynnsam situation för den stödsökande.
- Den kvalificerade stödpersonen ska respektera den stödsökandes personliga integritet och värna den enskildes självbestämmande i den mån det inte inskränker samma rätt för andra eller innebär att den stödsökandes liv sätts i fara. Detta kan handla om att det uppdagas att en stödsökande uttryckt suicidhot eller att det sker en pågående suicidhandling.
- Specifika åtgärder mot stödsökandes självbestämmande ska vidtas vid misstanke om att ett barn far illa på ett sätt som kan skada hälsa och utveckling. Den kvalificerade stödpersonen uppmuntras att söka information om och ta emot stöd för att förstå vilka åtgärder som kan behöva vidtas vid oro för ett barns välmående.
- Den kvalificerade stödpersonen ska informera den stödsökande om rättigheter och förväntningar samt klargöra de villkor och resurser som finns inom den aktuella verksamheten och i angränsande samhällsinstanser samt vara transparent med den egna kompetensens och verksamhetens gränser.
- Den kvalificerade stödpersonen ska informera klienten om verksamhetens rutiner för klagomål och, om det finns möjlighet, få kontakt med en annan stödperson om så önskas.
- Den kvalificerade stödpersonen får aldrig till egen eller andras fördel utnyttja den beroendeställning den stödsökande kan ha.
- Uppgifter om den stödsökande ska hanteras med stor varsamhet efter verksamhetsspecifika rutiner gällande tystnadsplikt.

Den kvalificerade stödpersonen i organisationen

- Den kvalificerade stödpersonen ska vara medveten om och ha en lojal inställning till verksamhetens grundläggande uppdrag och styrdokument som finns inom RFSL, däribland RFSL:s uppförandekod.
- Den kvalificerade stödpersonen ska visa respekt för verksamhetens ledning samt för kollegor och andra medarbetare i olika befattningar.
- Den kvalificerade stödpersonen ska motverka kränkande eller diskriminerande attityder och handlingar som kan komma till uttryck i verksamhetens arbetssätt eller i medarbetares eller stödsökandes agerande. Alla i målgruppen ska känna sig välkomna i verksamheten.
- Den kvalificerade stödpersonen ska medverka till att den egna verksamheten håller en hög kvalitet och kan utvecklas för att svara mot människors behov och förändrade samhällsförhållanden.
- Stödarbete inom RFSL ska alltid följa rutiner som utvecklats för verksamheten och som utvärderas regelbundet internt inom den egna verksamheten.
- Den kvalificerade stödpersonen ska bidra till att den egna arbetsplatsen är en inkluderande, respektfull och vänligt sinnad social miljö.

Samhälle

- Den kvalificerade stödpersonen ska ha en öppenhet inför och vilja till samverkan med andra organisationer och andra professioner.
- Den kvalificerade stödpersonen ska sträva efter att skapa förtroende för individstödsarbetet och för den kvalificerade stödpersonens professionella kompetens samt vara öppen för granskning av sin yrkesutövning.

